

PILLANTÁS A HÍDRÓL (József Attila Színház). Kállay Ilona és Horváth Sándor (Fotó: MTI — Tóth István)

SZÍNHÁZI LEVÉL

PILLANTÁS A HÍDRÓL

Arthur Miller 1955-ben írott műve kétségtelenül sikerdarab. A ma már legendás előadás 1960-ban, a Madách Színházban, Eddie Carbone szerepének és Pécsi Sándornak kivételes találkozása is volt, de a mű alapproblémája olyannyira érvényes mindenkor, hogy átgondolt színpadra állítása biztos siker.

Mi ez az alapprobléma? A dráma szenvedély és erkölcs harcáról, tragikusan feloldhatatlan ellentétéről szól, arról, hogyan jut el a szenvedély szorításában odáig Eddie Carbone, hogy elveszíti elveit, tisztességét, és egyetlen kiút számára a

pusztulás. Ugyanakkor a többi szereplő is — kivétel nélkül — megéli saját drámáját, tehát a szerepek jözszerivel egyenrangúak, nagyszerű lehetőségeket kínálnak a színészeknek.

Am legyen bármilyen nagyszerű egy alkotás, a színházi előadás nem lehet egyenlő a mű pusztá megjelenítésével, a szöveg felmondásával. A rendező örök feladata, hogy az adott előadást a ma számára hozza létre, optimális esetben saját mondandóját fejezve ki általa, így indokolva választását.

A József Attila Színház előadásán egyértelműen

számon kérhető az értelmezés hiánya. A rendező Berényi Gábor valószínűleg abban bízott, hogy a darab „megáll a maga lábán” minden különösebb beavatkozás nélkül. Így a színészek nagyon nehéz helyzetbe kerültek, hiszen maguknak kellett mintegy kitálcálniuk a figurákat. Ezt is tették, változó sikerrel és változó stílusban. Mivel a cselekmény bővelkedik feszült helyzetekben, tragikus fordulatokban, nagy a veszélye, hogy kellő ellenőrzés híján a játék átcsúszik egyfajta teatralitásba, ahol a tragikumot a hangerő és a felfokozott

gesztusok — tehát pusztán a külsőségek — hivatottak kifejezni. Gyakran folyik ilyen játék ebben az előadásban, jelezve, hogy a figurák belső lényege és a színészek között nem mindig jött létre kapcsolat.

A főszereplő — Eddie Carbone — Horváth Sándor. Alkata tökéletesen megfelel a szerepnek, játéka többnyire erőteljes és hiteles, de mivel főleg az indulatok közvetítésére koncentrált, némileg adós marad az alak belső feszültségének, a végbemenő folyamatnak az ábrázolásával.

Szerencsi Éva játékában

is a folyamatszerűség hiányolható, ezenkívül ő él leginkább a már említett külsőséges megoldásokkal.

Józsa Imre Rodolpho, illetve Kaló Flórián Alfieri ügyvéd szerepében pontos és korrekt alakítást nyújtott. (Talán e két szerep az, mely viszonylag kevés lehetőséget ad a színész számára.)

Született viszont két egészen kivételes színészi teljesítmény az előadásban: Kállay Ilonáé és Kránitz Lajosé. Bár meglehetősen különböző a két szerep, az

alakításoknak van közös jellemzője: a hallatlan színészi fegyelem és arányérzék. Ők ketten — holott Beatrice és Marco figurája is igencsak csábíthat a harsányabb megoldásokra — épp a visszafogottsággal képesek a helyzetek feszültségének érzékeny ábrázolására és a sorsok vitathatatlan tragikumának közvetítésére. Mindkettejük játéka példaadó.

A díszlet — Csik György f. h. terve — külön problémát jelent. A nyitott és csupasz színpad állványai-

val, vastraverzeivel jól érzékelteti Brooklyn sivárságát, kopárságát, Eddie-ék nehéz életének színterét — a nézőt fogadó látvány atmoszférateremtő. Játéktérként viszont már nem funkcionál igazán jól, mert a színpadon egyetlen asztallal és néhány székkal jelzett szobabelső, valamint a realiztikus játéktípus — és darab — némileg ellentmondanak egymásnak. A különböző színpadi mozgások, bejövetelek és kimenetelek, a levegőben jelzett — vagy nem jelzett — aj-

tónyítások értelmüket veszítik, illogikussá válnak. El kellett volna döntenie, a díszlet igazodjék az előadás stílusához, vagy fordítva.

Így az élmény ellentmondásos. Néhány igazán szép színészi pillanatnak tanúja lehet a néző, de az előadás töredékekre — jól-rosszul megoldott töredékekre — esik szét. Miller darabjának nagy értékei még így is felfénylenek. A mű megérdemelne egy igazán invenciózus színpadra állítást.

Barabás Judit